

BİA MEDYA GÖZLEM 2018 NİSAN-MAYIS-HAZİRAN

Düzenlemeler, Tepkiler, İşten Çıkarmalar, Hak Aramalar

2018'in ikinci üç ayı Nisan, Mayıs ve Haziran günlerinde medyaya ve habercilere yönelik her türlü baskı ve tehdit Türkiye ve dünyadan haberciler ve gazetecilik örgütleri başta olmak üzere çok sayıda hak kuruluşu ve savunucusunun gündemindeydi.

TGC, TGS, RSF, IPI, ÇGD ve Basın Konseyi, CPJ, CRNI, PEN, DİSK Basın İş, Article 19 ve Britanya PEN, Freedom House, Freemuse, Index on

Censorship gibi sendika, meslek örgütü ve gazetecilik ve ifade özgürlüğü alanından çok sayıda örgüt bu üç ayı da Türkiye'de yaşanan ifade özgürlüğü, adil yargılama sorunlarına dikkat çekti, uygulamaları protesto etti.

Birleşmiş Milletler İfade Özgürlüğü Özel Raportörü David Kaye, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjørn Jagland, AGİT Medya Özgürlüğü Temsilcisi Harlem Desir, Avrupa Parlamentosu Sosyalist ve Demokratlar Grubu'ndan Knut Fleckenstein, Prof. Dr. Noam Chomsky, İnsan Hakları İzleme Örgütü) HRW, (Uluslararası İfade Özgürlüğü Ağı (IFEX), Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH), Uluslararası Yayıncılar Birliği (IPA), Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI), Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EFJ), Fritt-Ord Foundation da Türkiye'deki basın ve ifade özgürlüğünün durumuyla ilgili görüşlerini paylaştılar, dayanışma içinde yer aldılar.

Cumhurbaşkanı ve hükümet temsilcileri de Türkiye'de ve uluslararası platformlarda protestolara, raporlara tepki verdi, soruları yanıtlamak zorunda kaldı, hapis gazeteci sayılarını tartıştı.

BİA Medya Gözlem'in bu bölümü düzenlemeler, raporlar, tepkiler, soru ve araştırma önerileri, kanun teklifleri, Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlardan, dayanışma, işten "Çıkarmalar/ayrılmalar" başlıklarından oluşuyor.

Düzenlemeler

20 Temmuz 2016'da yürürlüğe giren ve üç aylık dönemler için geçerli olan Olağanüstü Hal (OHAL), Başbakanlık tezkeresiyle 19 Nisan'dan itibaren geçerli olmak üzere yedinci kez uzatıldı. Bu durumda ikinci yılını tamamlayacak olan OHAL 19 Temmuz'a kadar uzatılmış oldu.

Raporlar

Türkiye, RSF'nin yayımladığı 2018 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde geçen yıla göre iki sıra daha gerileyerek kendisini 180 ülke içerisinde 157. sırada buldu.

Yani, Türkiye'de basın özgürlüğü dünyanın şu 23 ülkesinden daha iyi: Kazakistan, Burundi, Irak, Mısır, Libya, Azerbaycan, İran, Özbekistan, Bahreyn,

Yemen, Somali, Suudi Arabistan, Laos, Ekvador Ginesi, Küba, Cibuti, Sudan, Vietnam, Çin, Suriye, Türkmenistan, Eritre, Kuzey Kore.

Reuters Enstitüsü'nün bu yılki Dijital Haberler Raporu'nda özel eke konu olan Türkiye, "Habere olan ilgide Avrupa'da birinci olan Türkiyeli kullanıcılar, haberden kaçınmada ise ikinci sırada bulunuyor" tespitiyle tanıtıldı.

24 Haziran Seçimleri öncesi ön raporunu yayımlayan AGİT, "Görevdeki cumhurbaşkanı ve iktidar partisi, özellikle iktidara bağlı kamu ve özel medya kuruluşları ile usulsüz bir avantaj sağladı" dedi.

ÇGD Ankara, Ocak-Şubat-Mart 2018 raporunda, "Siyasi güç odakları, medyadaki sermaye tekelleşmesini iktidarları için halkı manipüle etmede vazgeçilmez bir araç görüp, yasal düzenleme ve satışlarla basın özgürlüğünü dört duvar arasına hapsedmeyi büyük oranda da başarmıştır" dedi.

AGİT "seçimler eşitsizdi" dedi: 24 Haziran cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerini izlemek üzere gelen AGİT heyeti Ankara'da düzenlediği basın toplantısında ön raporunu açıkladı; "Görevdeki cumhurbaşkanı ve iktidar partisi, özellikle iktidara bağlı kamu ve özel medya kuruluşları ile usulsüz bir avantaj sağladı... Devam eden olağanüstü hal koşulları altında medyada da dahil olmak üzere toplanma ve ifade özgürlüğü kısıtlandı. Fakat gözlemciler kampanya mitinglerine ve seçim gününde oy kullanımına katılarak demokrasiye bağlılıklarını gösterdi" dedi. İnsan haklarına vurgu yapan Avrupa Parlamentosu (AP) Türkiye Raportörü Kati Piri ise, Twitter hesabından, "Bu sabah düşüncelerim Osman Kavala, Selahattin Demirtaş, Taner Kılıç ve adil olmayan bir şekilde Türkiye'de tutuklu bulunan diğer binlerce insanla birlikte. Onlar için bir şey değişecek mi?" mesajını paylaştı (25 Haziran).

ÇGD'den rapor: ÇGD Ankara Şubesi, Ocak-Şubat-Mart 2018 raporunda, "Medyadaki sermaye örgütlenmesi ile beraberindeki tekelleşmeyi iktidarları için halkı manipüle etmede vazgeçilmez bir araç gören siyasi güç odakları, bu yolda gerekli yasal düzenleme ve satışlarla basın özgürlüğünü dört duvar arasına hapsedmeyi hedeflemiş, büyük oranda da başarmıştır" dedi (8 Mayıs).

Türkiye geriledi, 157. Oldu: Türkiye, RSF'nin yayımladığı 2018 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde geçen yıla göre iki sıra daha gerileyerek kendisini 180 ülke içerisinde 157. Sırada buldu. Gerilemeye, OHAL altında gazetecilerin keyfi şekilde tutuklu yargılanması ve medya çoğulculuğunun can çekişmekte olması gösterildi (25 Nisan).

Reuters'ten Türkiye özel raporu: Reuters Enstitüsü'nün bu yılki Dijital Haberler Raporu'na ek olarak Özel Türkiye Raporu yayınladı. Rapor tespitlerine göre, haberler sosyal medyadan takip ediliyor ama sosyal medyaya güven zayıf. Habere olan ilgide Avrupa'da birinci olan Türkiyeli kullanıcılar, haberden kaçınmada ise ikinci sırada bulunuyor. WhatsApp benzeri kapalı mesajlaşma sistemleri daha ziyade haber paylaşım aracı olarak işlev görüyor (30 Nisan).

AB İlerleme Raporu: Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nda, Türkiye'nin birliğe üyelikten hızla uzaklaştığını açıkladı ve Ankara'ya "OHAL'i gecikmeksizin kaldırma" çağrısı yaptı. Avrupa Komisyonu Genişlemeden sorumlu üyesi Johannes Hahn, Strasbourg'da yaptığı açıklamada "Türkiye özellikle hukukun üstünlüğü ve temel haklar konusunda AB'den büyük adımlarla uzaklaşmaya devam ediyor" dedi (18 Nisan).

İlerleme Raporu'na tepki: Başbakan Yardımcısı ve Hükümet Sözcüsü Bekir Bozdağ, AB İlerleme Raporu'nu “AB, Türkiye'ye karşı maalesef bugüne kadar objektif, eşit, adil olmadı” sözleriyle eleştirdi. Dışişleri Bakanlığı, “Ne yazık ki AB Komisyonu, içinden geçmekte olduğumuz dönemin zorluklarını anlamak istemediğini bu raporda da gösterdi. Defalarca tüm belgelerle anlatmamıza rağmen Komisyon objektif ve dengeli olmadı” açıklamasını yaptı (18 Nisan).

Tepkiler

TGC, TGS, RSF, IPI, ÇGD ve Basın Konseyi, MHP lideri Devlet Bahçeli'nin seçim öncesi yorumlarıyla partiye iftira attıkları iddiasıyla gazeteci, araştırmacı ve akademisyenleri bir ilanla hedef göstermesini kınadı. RSF ve Prof. Dr. Yaman Akdeniz, Sulh Ceza Hakimliği kararıyla Cumhurbaşkanı'nın oğlu Burak Erdoğan'ın adının geçtiği Sevim Tanürek kazasına dair yayınları içeren 24 habere sansür getirilmesini kınadı.

CPJ, Uluslararası Karikatürist Hakları Ağı (CRNI), RSF, Uluslararası PEN, Sansür Endeksi, TGC, TGS, DİSK Basın İş ve çok sayıda gazetecilik örgütü, Cumhuriyet davasından 14 gazeteciye verilen ağır hapis cezalarını kınadı. RSF, Article 19 ve Britanya PEN gibi çok sayıda örgüt, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Londra İngiltere Başbakanı Theresa May'e yaptığı resmi ziyaret sırasında “Free Turkey Media” pankartı altında protesto eylemi düzenledi. TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş ve DİSK Basın İş Genel Başkanı Faruk Eren, Enerji Bakanı Berat Albayrak ile kardeşinin de adının geçtiği “Paradise Belgeleri” ile ilgili haberden Evrensel gazetesi eski sorumlu müdürü Çağrı Sarı hakkında dava açılmasını kınadı.

MHP'ye kınama: TGC, TGS, RSF, IPI, ÇGD ve Basın Konseyi, MHP lideri Devlet Bahçeli'nin seçim öncesi yorumlarıyla partiye iftira attıkları iddiasıyla gazeteci, araştırmacı ve akademisyenleri bir ilanla hedef göstermesini kınadı. TGC, “Siyasi parti temsilcileri, beğenmedikleri haber ve yorumları yazan gazeteci ve yazarların listesini tutup bu kişileri hedef göstermesi halinde Türkiye’de demokrasiden söz edilemez” dedi. Basın Konseyi de, “MHP bu ilanıya, meslektaşlarımızın can güvenliğini tehdit edebilecek tutum sergilemiştir” açıklaması yaptı (26 Haziran).

TGS'den "OHAL kalksın": TGS, 24 Haziran seçimleri sonrasında yaptığı açıklamada OHAL'in kaldırılmasını talep etti; “Demokrasi, insan hakları ve özgürlükler güvence altına alınmadan ülkemizin refah seviyesinin yükselmeyeceğini hatırlatıyor, hür bir medya için mücadeleden hiçbir koşulda vazgeçmeyeceğimizi bir kez daha ilan ediyoruz” dedi (25 Haziran).

Şimşek'e cezaya tepki: RSF Almanya Direktörü Christian Mihr foto-muhabiri Uygur Önder Şimşek'in “PKK propagandası”ndan 2 yıl 6 ay hapse mahkum edilmesini, “Savaş ve kriz bölgelerinde çektiği fotoğraflar nedeniyle bir fotoğrafçıyı terör örgütü propagandasıyla suçlamak absürt” sözleriyle eleştirdi (21 Haziran).

Sansüre kınama: RSF temsilcisi Erol Önderoğlu ve hukukçu Prof. Dr. Yaman Akdeniz, Sulh Ceza Hakimliği kararıyla Cumhurbaşkanı'nın oğlu Burak Erdoğan'ın adının da geçtiği Sevim Tanürek kazasına ilişkin yayınları içeren 24 habere sansür getirilmesine tepki gösterdi. Önderoğlu, “20 yıllık dosyanın

üzerinin kapatıldığı kuşkusu varsa kişilik hakkı kalmaz, “adaleti konuşmak” gibi bir zorunluluk daima ortadadır. Sansüre son verilmelidir” dedi (20 Haziran).

AİHM’e eleştiri: Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) direktör Barış Altıntaş ile genel koordinatör avukat Veysel Ok, Avrupa Konseyi yetkilileriyle yaptığı bir görüşmede, AİHM’in Türkiye’de tutuklu gazeteci dosyalarındaki yaklaşımını eleştirdi. RSF de, 30 Mayıs 2017’de Strasbourg’da yaptığı bir eylemde AİHM’den OHAL altında tutuklu gazetecilerin dosyalarını daha fazla bekletmemesini talep etmişti (13 Haziran).

Londra’da protesto: Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın Londra İngiltere Başbakanı Theresa May’e yaptığı resmi ziyaret sırasında aralarında RSF, Article 19 ve Britanya PEN’in de olduğu uluslararası gazetecilik ve ifade özgürlüğü örgütleri “Free Turkey Media” pankartı altında protesto eylemi düzenledi (15 Mayıs).

Konsey’den altı Cumhurbaşkanı adayına mektup: Basın Konseyi, 24 Haziran’da yapılacak seçimlerde Cumhurbaşkanı adayı olan altı siyasetçiye birer mektup göndererek, ifade ve basın özgürlüğü, halkın haber alma hakkı, tutuklu gazeteciler, basın meslek ilkeleri konularında yaşanan olumsuzluklarla endişelerin giderilmesi konusunda çağrıda bulundu (10 Mayıs).

Saldırıya kınama: RSF temsilcisi Erol Önderoğlu, Gaziantep’te gazeteci Mahmut Özkılıç’ın silahlı saldırıya uğramasını kınadı; saldırıların sürmesinde ise, Haziran 2016’dan bu yana aynı kentte gazeteciler Murat Güreş, Mustafa Diken ve Ökkeş Sabah’a yönelik saldırıların cezasız kalmasının rol oynadığını bildirdi (30 Nisan).

Cumhuriyet cezalarına tepki: RSF, CPJ, Uluslararası Karikatürist Hakları Ağı (CRNI), Uluslararası PEN, Sansür Endeksi, TGC, TGS, DİSK Basın İş ve çok sayıda gazetecilik örgütü, Cumhuriyet davasından 14 gazeteciye verilen ağır hapis cezalarını kınadı. Ayrıca, 22 uluslararası gazetecilik ve ifade özgürlüğü örgütü, ortak açıklamayla, gazetecilik faaliyetlerinin cezalandırmaya temel teşkil etmesini protesto etti. Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Kati Piri, “Cumhuriyet kararında adaletin kırıntısı yok” dedi (25-26 Nisan).

Evrensel’e davaya kınama: TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş ve DİSK Basın İş Genel Başkanı Faruk Eren, Enerji Bakanı Berat Albayrak ile kardeşinin de adının geçtiği “Paradise Belgeleri” ile ilgili haberden Evrensel gazetesi eski sorumlu müdürü Çağrı Sarı hakkında dava açılmasını kınadı. Durmuş, “Demokratik ülkelerde bu haberi yapan gazetecilere değil adı karışan kişilere dava açılıyor”; Eren de “Kamuoyu gerçekleri bilmesin, sadece hükümetin gözünden baksın diye düşünüyorlar ve bu davaları bunun için açıyorlar” dedi (12 Nisan).

Soru ve araştırma önermeleri / Kanun teklifleri

Nisan, Mayıs, Haziran 2018 döneminde HDP ve CHP milletvekilleri sundukları soru önermeleri yoluyla, Türkiye’de medya ve ifade özgürlüğüne ilişkin sorunları Meclis gündemine taşıdılar.

HDP İzmir milletvekili Ertuğrul Kürkçü, 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü’nde HDP’nin “Basına yönelik baskı ve sansür” konulu araştırma önermesini sundu; talebini TBMM Genel Kurulu’nda yineledi. HDP Van Milletvekili Lezgin Botan da, Van Erciş’te bazı gazetecilerin sosyal medyada hedef haline getirilmesini soru önergesi yoluyla Meclis gündemine getirdi.

Yarkadaş'ın soru önergesini iade: TBMM Başkanı İsmail Kahraman, Sözcü Gazetesi Yazarı Emin Çölaşan'ın ölümle tehdit edilmesine ilişkin ilişkin CHP milletvekili Barış Yarkadaş'ın TBMM'ye verilen soru önergesini 40 gün sonra yanıtlanmadan geri gönderdi. İade gerekçesinde, Meclis iç tüzüğü'nün "Özel yaşamı ilgilendiren konular hakkında soru sorulamaz" ibareli 96. Maddesine atıf yapıldı. Yarkadaş ise, "Kahraman, önergemi geri gönderdiğine göre, Çölaşan'ın tehdit edilmesini, tehdit edenin özel yaşamı sayıyor demek ki... İşte bu kafa, cinayetlere, suikastlara ve saldırılara zemin hazırlıyor, teşvik ediyor ve cesaretlendiriyor" sözleriyle tepki gösterdi (18 Mayıs).

HDP'den araştırma önergesi: HDP İzmir milletvekili Ertuğrul Kürkçü, 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde HDP'nin "Basına yönelik baskı ve sansür" konulu araştırma önergesinin gerekçesini açıklamak üzere TBMM Genel Kurulu'nda konuştu. Kürkçü, "Bugün 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü. Bugünü cezaevinde geçirmek zorunda kalan Türkiye'deki ve dünyadaki meslektaşlarımıza ve basın camiasına direnme gücü ve hakikati halka ulaştırmak için gazetecilik mesleğini uygularken hayatlarını kaybetmiş olan gazeteci meslektaşlarımıza da rahmet, geride kalanlara sabır diliyorum" dedi (3 Mayıs).

TRT için araştırma talebi: CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu, TRT'de hangi programların kimlere yaptırıldığıнын, bahse konu programları yapan ve sunanların hangi kriterlere göre belirlendiğinin ortaya çıkması için Meclis Araştırması açılmasını istedi. Tanrıkulu, "5 Mart 2018 tarihi itibarıyla TRT'de hangi programların kimlere yaptırıldığı, bahse konu programları yapan ve sunanların hangi kriterlere göre belirlendiği izaha muhtaçtır" dedi (25 Nisan).

HDP gazetecilere tehdidi sordu: HDP Van Milletvekili Lezgin Botan, Van'ın Erciş ilçesinde, "Can Erciş" isimli bir sosyal medya hesabından yerel gazetecilerin "örgüt elemanı" olarak hedef gösterilmesini İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun yanıtlaması istemiyle TBMM gündemine taşıdı. Soru önergesinde, "Van ilinin Erciş ilçesinde gazetecileri hedef gösterip tehdit eden ve bazı güvenlik mensupları tarafından kullanıldığı söylenen sosyal medya hesaplarıyla ilgili herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmadıysa başlatılması düşünülmekte midir?" sorularına da yer verildi (16 Nisan).

Dayanışma

TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş, RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, TGC Ankara Temsilcisi Taylan Erten, Eğitim Sen Genel Başkanı Feray Aytekin Aydoğan, Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan ve çok sayıda gazeteci, 5 milyon TL'lik tazminat istemiyle yargılandığı davada Cumhuriyet gazetesi köşe yazarı Çiğdem Toker'e destek verdi. Enerji Bakanı Berat Albayrak ve ağabeyi Serhat Albayrak'ın şikayetçi olduğu Evrensel gazetesi sorumlu müdürü Çağrı Sarı'ye, RSF'den Önderoğlu, TGS Başkanı Gökhan Durmuş, gazeteciler Filiz Gazi, Nevzat Onaran ve Fatih Polat destek verdi. RSF'den Önderoğlu, AB Türkiye Delegasyonu'ndan Sema Kılıçer, Af Örgütü'nden Milena Buyum, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nden Emma Sinclair Webb ve Article 19 Temsilcisi Georgia Nash da, Zaman davasını izleyen temsilciler arasında yer aldı.

TGS'den Durmuş ve TGS Diyarbakır Temsilcisi Mahmut Oral tutuklu gazeteci Zehra Doğan'ı tutulduğu Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde, Nedim

Türfent'i Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde ziyaret etti. Oral, sosyal medya paylaşımlarından yargılanan gazeteci Sertaç Kayar'ın davasını da izledi. Didim Demokrasi Platformu bileşenleri, Eğitim Sen, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Akbük Şubesi gibi birçok kuruluş, Didim'de "Afrin" yayınlarından yargılanan gazetecilerin davasını izledi.

Uluslararası PEN, Uluslararası Karikatürist Hakları Ağı (CRNI), RSF, IPI, Freedom House, CPJ, Freemuse, Index on Censorship dahil 40'ı aşkın hak örgütü, Adalet Bakanı Abdülhamit Gül ve Kültür ve Turizm Bakanı Numan Kurtulmuş'a Bakur filmi yönetmenleri Ertuğrul Mavioğlu ve Çayan Demirel hakkında açılan davanın düşürülmesini talep etti.

Ayrıca, bu dönemde, gazeteci-ressam Zehra Doğan, Murat Sabuncu, Özgürlükçü Demokrasi gazetesi ve Erol Önderoğlu, çeşitli ödüllerle ödüllendirildi.

Didim'de gazetecilerle dayanışma: Emek Partisi Didim teşkilatının Afrin Operasyonları'nı eleştiren açıklamasını yayımladığı için Özgürses ve Mavi Didim gazeteleri temsilcilerinin yargılandıkları davayı dayanışma olarak Emek Partisi il ve ilçe yöneticileri, Didim Demokrasi Platformu bileşenleri, Eğitim Sen, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı Akbük Şube Başkanı Haydar Kocaoğlu, Didim Belediyesi Eski Başkanı ve Didim Derneği Başkanı Mehmet Soysalan, Didim Özgür Ses Gazetesi Karikatüristi Mehmet Tevlim ile Meandros Kültür Sanat ve Turizm Derneği Başkanı Başak Kamacı de izledi (22 Haziran).

Kayar'la dayanışma: Gazeteci Sertaç Kayar'ın, sosyal medya paylaşımları nedeniyle Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı davayı TGS Diyarbakır temsilcisi Mahmut Oral da dayanışma olarak izledi (22 Haziran).

Ödül Doğan'a: Uluslararası Kadın Medya Vakfı (IWFV), Gazetecilikte Cesaret Ödülleri'nden (Courage in Journalism Award) birini de "PKK propagandası"ndan hükümlü olan gazeteci-ressam Zehra Doğan'a verdi (21 Haziran).

Toker'e adliyede destek: Cumhuriyet gazetesi köşe yazarı Çiğdem Toker'in, Giresun merkezli Agrobay Seracılık Şirketi'nin açtığı 1,5 milyon TL'lik tazminat davasını gazeteciye destek için TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş, RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, TGC Ankara Temsilcisi Taylan Erten, Eğitim Sen Genel Başkanı Feray Aytekin Aydoğan, Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan ve çok sayıda gazeteci de izledi (19 Haziran).

Çağrı Sarı'ya destek: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak ve ağabeyi Serhat Albayrak'ın "hakaret ve iftira" iddiasıyla Evrensel gazetesi sorumlu müdürü Çağrı Sarı'ye açtıkları davayı izleyen RSF Türkiye temsilcisi Erol Önderoğlu, "Yetkililer, ekonomik istikrarın bağımsız finans haberciliğinden geçtiğini unutmamalı. Çağrı Sarı'nın yanındayız" dedi. Davayı TGS Başkanı Gökhan Durmuş, gazeteciler Filiz Gazi, Nevzat Onaran ve Fatih Polat da dayanışma için izledi (13 Haziran).

Zaman davasına ilgi: Zaman gazetesinin eski yazarları ve yöneticilerinin İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı dördü tutuklu 11 sanıklı davayı IPI Türkiye Savunu Koordinatörü Caroline Stocks, Article 19 Temsilcisi Georgia Nash, RSF temsilcisi Erol Önderoğlu, Britanya Barosu İnsan

Hakları Komitesi temsilcisi, AB Türkiye Delegasyonu'ndan Sema Kılıçer, gazeteci Hasan Cemal de izledi (8 Haziran).

Mavioğlu ve Demirel için çağrı: Aralarında Uluslararası PEN, Uluslararası Karikatürist Hakları Ağı (CRNI), RSF, IPI, Freedom House, CPJ, Freemuse, Index on Censorship'in de bulunduğu 40'ı aşkın hak örgütü, Adalet Bakanı Abdülhamit Gül ve Kültür ve Turizm Bakanı Numan Kurtulmuş'a Bakur filmi yönetmenleri Ertuğrul Mavioğlu ve Çayan Demirel hakkında açılan davanın düşürülmesini talep etti (29 Mayıs).

11. Düşünce Özgürlüğü Buluşması YouTube'da gerçekleşti: 1997 yılından bu yana yapılan 'Düşünce Özgürlüğü için İstanbul Buluşmaları'nın 11'incisi ilk kez tamamen elektronik ortamda yayınlanan oturumlarla gerçekleşti. İki gün boyunca YouTube üzerinden yayınlanan oturumlarda gerek dünyada gerekse Türkiye'de son iki yılda ifade özgürlüğü alanında yaşananlar, örnekler ve tanıklarıyla birlikte yer aldı. Yurtiçi ve yurtdışından katılımcılar video mesajlarıyla "Nereye gidiyoruz?" sorusuna cevap bulmaya çalıştılar. Buluşmada, Birleşmiş Milletler İfade Özgürlüğü Özel Raportörü David Kaye, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Thorbjørn Jagland, AGİT Medya Özgürlüğü Temsilcisi Harlem Desir, Avrupa Parlamentosu Sosyalist ve Demokratlar Grubu'ndan Knut Fleckenstein, Prof. Noam Chomsky, HRW, IFEX, FIDH, Freedom House, INDEX on Censorship, Article 19, International PEN, IPA, IPI, EFJ, CPJ, Fritt-Ord Foundation, RSF gibi hak örgütleri ile Türkiye'den ifade özgürlüğü alanında çalışmalar yürüten kuruluşların temsilcileri görüşlerini paylaştı. Oturumları Artı TV ve IFEX de yayınladı (26-27 Mayıs).

Önderoğlu'na Roosevelt Ödülü: Roosevelt Vakfı 208 İfade Özgürlüğü Ödülü'ne layık görülen RSF Türkiye temsilcisi ve bianet raportörü Erol Önderoğlu, ödülünü Hollanda'nın Middleburg kentinde düzenlenen bir törenle aldı (16 Mayıs).

Af Örgütü'nden panel: Af Örgütü, İstanbul'da "Türkiye'de Gazetecilik" Paneli düzenledi. Panelde Necmiye Alpay, Nadire Mater, Pakrat Estukyan, Hakkı Boltan, Ahmet Şık, Tunca Öğreten, Gökçer Tahincioğlu, Timur Soykan ve Sarah Clarke gibi çok sayıda gazeteci, yazar ve hak savunucusu vardı (13 Mayıs).

Zaman davasına ilgi: "Zaman" gazetesi eski yazarları ve çalışanları ile FİYA Prodüksiyon Şirketi, CİHAN gibi medya şirket temsilcilerinin yargılandığı davayı RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, AB Türkiye Delegasyonu'ndan Sema Kılıçer, Af Örgütü'nden Milena Buyum, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nden Emma Sinclair Webb ve Article 19 Temsilcisi Georgia Nash da izledi (11 Mayıs).

Zarakolu Ödülleri verildi: 16. Ayşenur Zarakolu Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülleri Ayşe Çelik, Selahattin Demirtaş, Onur Hamzaoğlu, Murat Sabuncu, Sezin Uçar, Boğaziçi Üniversitesi öğrencileri, Özgürlükçü Demokrasi gazetesi ve Hasan Ceylan'a verildi (10 Mayıs).

Gündem davasına ilgi: KHK ile kapatılan Özgür Gündem gazetesinin yayın yetkililerinin yargılandığı, aralarında Eren Keskin ve Hüseyin Aykol'un da sanık olarak yer aldığı davanın son duruşmasını HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, RSF Temsilcisi Erol Önderoğlu, Barış Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Hakan Tahmaz, DİSK Basın-İş Genel Başkanı Faruk Eren, TİHV İstanbul Şube Başkanı Ümit Efe de izledi (7 Mayıs).

TGS'den Doğan'a ziyaret: TGS Genel Başkanı **Gökhan Durmuş** ve TGS Diyarbakır Temsilcisi **Mahmut Oral** tutuklu gazeteci **Zehra Doğan** ile tutulduğu Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde görüştü. 11 ay daha

cezaevinde kalacağını bildiren Doğan “Kürtçe bir şarkı söyledik. Cezaevi yönetimi bunu slogan olarak değerlendirdi ve hepimize iletişim cezası verildi. O yüzden iki aydır mektup alamıyorum” dedi (19 Nisan).

Türfent’e ziyaret: TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş ve TGS Diyarbakır Temsilcisi Mahmut Oral; Hakkâri Yüksekova’da DİHA Ajansı için muhabirlik yaparken ‘örgüt üyeliği’ suçlamasıyla 8 yıl 9 ay hapis cezası alan Nedim Türfent’i Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde ziyaret etti. Türfent, meslektaşlarına “Baskıyı güçlü bir dayanışmayla aşacağız” diyerek mesaj gönderdi (18 Nisan).

Türfent’e dayanışma mektubu: Uluslar arası ifade özgürlüğü kuruluşları Article 19, Index on Censorship, IPI, Uluslararası PEN, PEN Galler, ile Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA), tutuklu DİHA muhabiri Nedim Türfent’e dayanışma mektubu gönderdi. Avukatları Veysel Ok ve Barış Ofilas’ın 16 Nisan’da Van Cezaevi’ne giderek elden teslim ettiği mektupta, Nedim Türfent için “Sadece gazeteci olarak işini yaptığını biliyoruz ve bu kadar sert ve tehditkar koşullarda işine devam ettiğin için sana saygı duyuyoruz” denildi (16 Nisan).

Avukatlar buluştu: İfade özgürlüğü ve basın davalarında görev yapan avukatlar, deneyim paylaşımı, davalar hakkında bilgi, dava izleme, raporlama ve ortak çalışma alanları belirleme gibi konuları konuşmak için Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği’nin (MLSA) çağrısıyla Basın Avukatları Ağı kurma kararı aldı. MLSA Başkanı Evin Barış Altıntaş, “Temel amacımız gazetecilerle hukuku bir araya getirmek. Maalesef, Türkiye’nin son yıllardaki durumu nedeniyle bu gittikçe önem kazanıyor” dedi (16 Nisan).

Zeyrek için dayanışma: TGS Kadın ve LGBTİ Komisyonu çağrısıyla, Adana’da gözaltında bulunan JinNews Adana Muhabiri Filiz Zeyrek için sosyal medya üzerinden #FilizZeyrekGazetecidir etiketiyle eylem yapıldı (11 Nisan).

Zaman davasına ilgi: Silivri Yerleşkesi’nde 17’si tutuklu 31 sanıklı “Zaman” gazetesi sanıklarının yargılandıkları davayı İsveç Konsolosluğu ve Avrupa Komisyonu temsilcileri yanı sıra RSF Temsilcisi Erol Önderoğlu ve Article 19 örgütü temsilcisi Georgia Nash da izledi (5 Nisan).

Keskin’e destek: KHK ile kapatılan Özgür Gündem gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni olarak hakkında toplam 129 dava açılan ve 12 yıl 6 ay hapis cezası ile 456 bin TL para cezası bulunan İHD Eş Genel Başkanı Avukat Eren Keskin ile dayanışma amaçlı basın açıklaması düzenlendi (3 Nisan).

Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlardan

Cumhurbaşkanı Erdoğan, kendisini “Otokrat lider” olarak kapağına taşıyan Der Spiegel dergisini övdü; mesajı “Dünyayı şekillendiren lider” olarak anladı; “Elhamdulillah” diyerek dergiye teşekkür etti.

Erdoğan, Saray’da verdiği sahur yemeği sırasında bir gazetecilik öğrencinin basın özgürlüğü istemesine karşılık gazetecileri kötüledi; “Şu anda medya mensubu olup silah taşımaktan dolayı içeride olanları biliyor musun? Ama ne var elinde, sarı basın kartı var. Bankamatikleri soyanları biliyor musun, insan öldürenleri biliyor musun?”.

Erdoğan, Britanya’da da tutuklu gazetecilerle ilgili aynı yaklaşımı gösterdi: “Böyle bir sayı yok. Tam aksine bunlar gazeteci falan değil. Terör örgütü bunların eline bir basın kartı tutuşturmuş ve bunlar terörist, bunlar

bankamatik soyguncusu, affedersiniz silah bulundurmaktan yakalanmış vesaire”.

Erdoğan yanlış anladı: “Almanların bir dergisi var, kapağa 4 resim koymuş bir tanesi de benim. 'Dünyayı şekillendiren liderler' demiş. Elhamdulillah. Bu milletin evladı olarak bu hizmeti son nefesimize kadar devam ettireceğiz” (Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kocaeli'de düzenlediği mitingde kendisini “Otokrat lider” olarak kapağına taşıyan Der Spiegel dergisini övdü; mesajı “Dünyayı şekillendiren lider” olarak anladı: 10 Haziran).

Erdoğan gazetecileri öğrenciye karaladı: “Şu anda medya mensubu olup silah taşımaktan dolayı içeride olanları biliyor musun? Ama ne var elinde, sarı basın kartı var. Bankamatikleri soyanları biliyor musun, insan öldürenleri biliyor musun? Bunların hepsinin dosyası Adalet Bakanlığı'nda var” (Cumhurbaşkanı Erdoğan, Saray'da verdiği sahur yemeği sırasında bir gazetecilik öğrencinin basın özgürlüğü istemesine karşılık açıklama yaptı; 7 Haziran).

Erdoğan'ın “tutuklu gazeteci” itirazı: “Böyle bir sayı yok. Tam aksine bunlar gazeteci falan değil. Terör örgütü bunların eline bir basın kartı tutuşturmuş ve bunlar terörist, bunlar bankamatik soyguncusu, affedersiniz silah bulundurmaktan yakalanmış vesaire... Ve 'Biz' diyor, 'Böyle bir ülkeye nasıl gelelim...' Yani yavuz hırsız ev sahibini bastırır mı ya. Bu da Türkiye'yi tanımıyor ama orada bizi bastırmaya çalışıyor. 'Çık, gel benim misafirim olursun' dedik. Bunlar sesleri fazla çıktığı için Türkiye'yi adeta bu konularda farklı, yaşanamaz gibi göstermeye gayret edenler.” (Cumhurbaşkanı Erdoğan, İntercontinental Otel'de düzenlenen bir etkinlikte, İngiltere'de tutuklu gazetecilerle ilgili bir soruya verdiği yanıtı gündeme getirdi; 16 Mayıs).

İşten “Çıkarmalar/Ayrılmalar”

Nisan, Mayıs, Haziran 2018 döneminde 25 gazeteci ve medya çalışanı işten çıkarıldı; hazırladıkları/sundukları programlar sonlandırılınca işlerine son verildi veya çalıştıkları kuruluşlar farklı grupların eline geçince işten çıkmak zorunda bırakıldı.

Geçen yılın aynı döneminde dört gazeteci ve medya çalışanı aynı durumla karşılaşmıştı. Bu dönemde Penguen mizah dergisi ve El Cezire Türk yayınlarına son vermişti.

2017 yılının tamamında ise 166 gazeteci ve medya çalışanı işten çıkarılmış, işten çıkmak zorunda bırakılmış veya hazırladıkları/sundukları programlar sonlandırılınca işlerine son verilmişti.

Hedef olan Eğilmez ayrıldı: Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomi başdanışmanı Yiğit Bulut'un seçim öncesi açıkça hedef aldığı NTV ekonomi yorumcusu Mahfi Eğilmez kanaldan ayrıldı. Eğilmez, haberi sosyal medya hesabından “NTV'den ayrılmış bulunuyorum. Bütün izleyicilere bugüne kadar gösterdikleri ilgiden ve verdikleri destekten dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Sevgi ve saygılarımla” dedi (29 Haziran).

Çevikcan ve Şardan ayrıldı: Milliyet gazetesi Ankara temsilcisi Serpil Çevikcan ve yardımcısı Tolga Şardan gazeteden ayrıldı. Çevikcan, 1987'de başladığı Milliyet gazetesinde uzun yıllardır temsilcilik ve yazarlık yapıyordu. Şardan ise 1989'da başladığı Milliyet'te 2015'ten beri temsilci yardımcısı olarak görev alıyordu (1 Haziran).

Cebe işten çıkarıldı: Demirören Grubu'na satılan Doğan Yayın Grubu kuruluşlarından Doğan TV kuruluşunun Washington Temsilcisi Serdar Cebe'nin görevine son verildi (31 Mayıs).

ARD'de Grev pankartı: TGS ve Almanya merkezli ARD televizyonu Türkiye Bürosu arasındaki TİS görüşmeleri uyuşmazlık ile sonuçlandı. TGS, ARD'de grev kararını astı (27 Nisan).

Çakır istifa etti: Ağustos 2017'den beri Hürriyet gazetesi yazı işleri müdürü görevinde bulunan Aslı Çakır istifa etti. Gazetecinin yönetimle yaşadığı bazı sorunlar nedeniyle istifasını verdiği ifade ediliyor (24 Mayıs).

Özyurt işten çıkarıldı: Demirören Grubu'na satılan Doğan Medya Grubu'na bağlı haber kanalı CNN Türk, birçok kademedeki çalışan, haftada iki akşam "Türkiye'nin Gündemi" ve "10'dan Sonra" programlarını sunan Ahu Özyurt'u işten çıkardı (20 Mayıs).

10 gazeteci işsiz: CNN Türk ana haber sunucusu Duygu Demirdağ ile başlayan ayrılıklar CNN Türk Ekonomi Müdürü ve Parametre Programı Sunucusu Ebru Baki, Güne Merhaba Programının Sunucusu Gülay Özdem, CNN Türk Haber Programları Müdürü Cansel Poyraz, CNN Türk Programlar Koordinatörü Aslı Öymen, Haber Müdürü Ali Obuz, Editörler Alişer Delek, Hüseyin Tahmaz ile seslendirmeci editör Batuhan Pozut ile devam etti. CNN Türk'te hafta içi her gün Günlük programını sunan Saynur Tezel'in de çıkışı verildi (19 Mayıs).

CNN Türk'te üç işten çıkarma: CNN Türk Ekonomi Müdürü ve Parametre isimli ekonomi programının sunucusu Ebru Baki'nin görevine son verdi. 2006 yılından bu yana Doğan Grubu'nda çalışan CNN Türk Programlar Koordinatörü Aslı Öymen ve CNN Türk Haber Programları Müdürü Cansel Poyraz'ın da görevlerine son verildiği (18 Mayıs).

Kanal D'de sabah haberleri artık yok: Demirören Grubu'na satılan Doğan Grubu'nun bir kanalı olan Kanal D'de sabah haberleri tamamen yayından kaldırıldı (18 Mayıs).

Akyol'un programına son: CNN Türk, bağlı olduğu Doğan Grubu Demirören Grubu'na satılınca Taha Akyol'un hazırlayıp sunduğu ve Cuma akşamları yayımlanan "Eğrisi Doğrusu" adlı programı yayından kaldırma kararı aldı (15 Mayıs).

Saymaz ve Çiçek programdan çıkarıldı: Doğan Grubu'ndan Demirören Grubu'na satılan CNN Türk kanalında yayınlanan Gece Görüşü programının yorumcuları İsmail Saymaz ve Nevzat Çiçek'in işlerine son verildi. Saymaz, Hürriyet'te haberler yapmaya devam edecek. Geçtiğimiz günlerde CNN Türk Ankara Temsilcisi Hakan Çelik görevden alınmıştı (10 Mayıs).

Bila istifa etti: Hürriyet Gazetesi genel yayın yönetmeni Fikret Bila, Doğan Medya Grubu'nun, 21 Mart'ta Demirören Grubu'na satılmasının ardından istifa etti (27 Nisan).

Hakan ayrıldı: Kanal D Ana Haber programını sunan gazeteci Ahmet Hakan görevinden ayrıldı (26 Nisan).

Ataklı'nın programına son: Korkusuz gazetesi yazarı Can Ataklı, Halk TV'deki "Yazı İşleri" adlı programına son verildiğini, "yeniden yapılandırma" gerekçesiyle alınan kararın kendisine İstanbul müdürünün telefonda tebliğ ettiğini ifade etti (10 Nisan).

Doğan Grubu'nun satışı ve gazeteye kayyuma tepki: RSF Almanya Başkanı Christian Mihr, "Doğan Medya Grubunun satışı Türkiye'de medya çoğulculuğunun kesin olarak sona erdiği anlamına geliyor... Özgürlükçü Demokrasi'ye el konulması ise Kürt medyasına yönelik olarak süregelen baskılarda yeni bir zirveye işaret ediyor" dedi (6 Nisan). (EÖ/APA)